

Utforskande samtal

Utforskande samtal har varit vår arbetsmetod. I dessa samtal hjälps deltagarna åt att formulera sina erfarenheter för att var och en allt bättre ska förstå varför det blir som det blir när alla gör som de gör i given situation. Övergången från att uppfatta att skeendet är styrt och bestämt genom en lednings beslut eller av olika situationsfaktorer till att inse att det formas genom hur vi som berörs faktiskt väljer att göra förändrar radikalt alla analyser av vad som är problemet och därmed också vad som vore möjligt och klokt att göra för att åstadkomma en önskad förändring. Utforskande samtal har som mål att göra analyserna allt mer välgrundade och inkludera även kunskapen om interaktiva fenomen.

Ett gemensamt utforskande kräver att man som deltagare tycker att något "skaver", att man inte kommer till tals, att man inte blir förstådd eller att man inte kommer till rätta med ett problem – och att man vill i varje fall försöka göra något åt situationen. Deltagare som "redan vet hur det är", som "tycker att det fungerar tillräckligt bra som det är", som passivt deltar "för att lyssna och lära" eller som i värsta fall är kommenderade att delta känner ingen drive att delta i det utforskande arbetet. Utifrån de allt mer precisa formuleringarna som i

bästa fall växer fram under samtalet kan deltagaren se och argumentera för nya typer av möjliga interventioner som är värda att pröva i det egna sociala systemet.

Någon måste ta initiativet till ett utforskande samtal och förklara sitt eget motiv men därefter är samtliga deltagare jämbördiga och med samma rättigheter och skyldigheter att försöka samarbeta så att utbytet av det utforskande samtalet blir så bra som möjligt.

Många samtal syftar bara till att klargöra och uppmärksamma att det bland deltagarna finns olika "syn på saken" och att man bygger på olika tankefigurer och utgår från olika perspektiv. Ett sådant samtal kan ge "inspiration, tips och idéer" kring andra sätt att se på saken och kan vidga den egna förståelsehorisonten. Undersökande samtal underlättar att förstå varför andra väljer att göra som de gör men det finns ingen gemensam ambition att genom samtalet hitta mer pregnanta beskrivningar av skeendet. Dessa samtal har vi kallat **undersökande samtal**.

Ytterligare andra samtal syftar till att deltagarna genom att få tillfälle att formulera sina erfarenheter kan få en klarare bild av vad de varit med om och hur de nu ser på en företeelse. När man berättar för någon som lyssnar ser man bättre både strukturen och oklarheterna i sina egna resonemang. Fokus ligger då på att utveckla den individuella förståelsen och därmed den individuella förmågan att vara en bra medlem i sitt eget system "på hemmaplan". Sådana samtal har vi kallat **utvecklande samtal**.